

Mag. Tilka Jamnik, 31. 12. 2014,¹
dopolnjeno 30. 12. 2015 (Priročnik Pionirske s knjigami iz leta 2015 še ni izšel)
e-naslov: tilka.jamnik@gmail.com

KNJIGE, (NAMENOMA) PISANE MANJ ZAHTEVNO in PRIREDBE IN SKRAJŠAVE (leposlovne knjige in priredbe v dramska besedila)

Seznam je namenjen predvsem **mladim, ki ne berejo radi in še posebej ne leposlovja**, nadalje **mladim z različnimi bralnimi težavami** (npr. dislektikom, oklevajočim bralcem) in **s posebnimi potrebami** (otrokom in mladim priseljencem in migrantom, slovenskim otrokom v zamejstvu in v drugih državah) ipd. Besedila morda predstavljajo tudi »lahko branje« odraslim s posebnimi potrebami. Toda s pridom jih lahko uporabimo tudi **pri navdušenih mladih bralcih**, in sicer morda kot spodbudo za branje integralnih besedil, v primerjavo le-teh s priredbami in skrajšavami itd.

Svetujemo, da knjige, ki so v seznamu razdeljene na običajne stopnje, uporabljate **glede na bralne in jezikovne zmožnosti** bralcev:

B – primerno za otroke med 3. in 6. letom, **tudi še v zgodnjem bralnem obdobju**

1. stopnja – primerno za učence 1., 2. in 3. razredov OŠ, **tudi še na 2. stopnji**

2. stopnja – primerno za učence 4., 5. in 6. razredov OŠ, **tudi še na 3. stopnji**

3. stopnja – primerno za učence 7., 8. in 9. razredov OŠ, **tudi za srednješolce**

Mentorji seznam vsekakor **dopolnjujte** tudi z drugimi knjigami iz preteklih let in predvsem z novostmi. Po svoji strokovni presoji ga **prilagodite zmožnostim** mladih bralcev, izbirajte in dodajajte pa jih tudi **po njihovih zanimanjih in željah**.

Seznam knjig je pripravljen s pomočjo *Priročnikov za branje kakovostnih mladinskih knjig*, ki jih pripravlja Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana (<http://www.mkli.si/prirocnik/item/451>), in z dovoljenjem PCMKK pri MKL.

KNJIGE, (NAMENOMA) PISANE MANJ ZAHTEVNO

Knjige v seznamu so razdeljenena na naslednje skupine:

2. stopnja – primerno za učence 4., 5. in 6. razredov OŠ

3. stopnja – primerno za učence 7., 8. in 9. razredov OŠ

4. stopnja – primerno za srednješolce

¹ Seznam je nastal kot priloga k poglavjem v prispevku *Smernice Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS za spodbujanje bralne pismenosti pri otrocih in mladih priseljencih in migrantih* dr. Dragice Haramija in mag. Tilke Jamnik.

2. stopnja:

Andruetto, María Teresa: **Juanova dežela.**

Prev. Barbara Pregelj. Ilustr. Gabriel Hernández Walta. Spr. beseda Barbara Pregelj. Medvode: Malinc, 2014. (Državljeni sveta), 85 str.

| P | 2. stopnja | o avtorjih, spremna beseda

| Argentina, dečki, deklice, družina, ljubezen, mesta, podeželje, revščina, stoletje, 2. pol. 20.

Butcher, Kristin: **Zeejev način.**

Prev. Franjo Jamnik. Dob pri Domžalah: Miš, 2006. (Iziberi), 99 str.

| P | 2. stopnja | za jezikovno vzgojo

| fantje, grafiti, mladostniki, odraščanje, tolpe

3. stopnja:

Goobie, Beth: **Močnejša od besede.**

Prev. Carmen Lašič. Dob pri Domžalah: Miš, 2007. (Iziberi), 88 str.

| M | 3. stopnja | o avtorjih, za jezikovno vzgojo

| dekleta, grafiti, mladostniki, nasilje, spolnost, šola

Dakers, Diane: **Na svobodi.**

Prev. Meta Osredkar. Dob : Miš, 2016 (Iziberi), 93 str.

| M | 3. stopnja |

Očetje in hčere - Zaupanje - Družinski odnosi - Obsojenci - V mladinskem leposlovju dekleta / delinkventi / družina / laž / mladostniki / prestopniki / vrstniki

Harvey, Sarah N.: **Plastika.**

Prev. Metka Osredkar. Dob pri Domžalah: Miš, 2011. (Iziberi), 112 str.

| M | 3. stopnja | [DOBRO], o avtorjih

| dekleta, lepota, mladostniki, zlorabe

Jack je bister, motiviran in zagnan fant, ki odrašča v nekonvencionalni, aktivistični, toda ljubeči družini. Star skoraj šestnajst let "ni edini obseden z ženskimi prsmi, samo bolj organiziran od večine tipov". Zgrožen ob novici, da je njegova prijateljica dobila od mame kot darilo za rojstni dan kirurško povečanje prsi, začne na spletu raziskovati lepotno plastično kirurgijo, odpre svoj blog in celo obišče nekaj plastičnih kirurgov. Spozna, da ima plastična kirurgija lahko škodljive posledice in da gre večini kirurgov le za denar, zato se odloči za miren protest proti lepotni kirurgiji mladoletnih oseb. Njegovo delovanje je uspešno: vznemiril je javnost, zainteresiral medije, pridobil nazaj prijateljico in dobil celo dobro ponudbo za dijaško delo na TV. Mimogrede je tudi bolje spoznal člane svoje družine! Besedilo je kratko in bralno nezahtevno (zbirka Iziberi!), toda zelo dobro napisano, humorno in večplastno: poleg aktualne teme, ki v mladinski literaturi še ni pogosto obravnavana, opozori tudi na možnosti, ki jih ima (mlad) človek za angažma v sodobni potrošniški družbi, in na to, da Jackova družina podpira oba sinova, čeprav sta zelo različna idr. Odlično, kakovostno besedilo za starejše najstnike, ki sicer ne berejo radi (daljših zahtevnejših besedil). (TJ)

Heneghan, James: **Udarno moštvo.**

Prev. Marta Poljanšek. Dob pri Domžalah: Miš, 2005. (Iziberi), 112 str.

| M | 3. stopnja | o avtorjih, za jezikovno vzgojo

| mladostniki, nasilje

Mac, Carrie: **Uročena**.

Prev. Metka Osredkar. Dob pri Domžalah: Miš, 2006. (Iziberi), 115 str.

| M | 3. stopnja | za jezikovno vzgojo

| dekleta, mamila, posilstvo, zlorabe

Silverstein, Shel: **Drevo ima srce**.

Prev. Janez Jeromen. Ilustr. Shel Silverstein. Celje: Društvo Mohorjeva družba, Celjska Mohorjeva družba, 1992, 2011, 55 str.

| M | 3. stopnja | [ODLIČNO], naslovniško odprta pripoved, ponatis, slikanica +

| drevesa, ljubezen, življenje

Shel Silverstein (1932–1999), ameriški pisatelj in pesnik ter glasbenik, je slovenskim bralcem znan predvsem po mladinskih oz. naslovniško odprtih pripovedih (Dolgomobil, Manjkajoči košček, Manjkajoči košček sreča Veliki O). Drevo ima srce je ponatis iz leta 1992. Avtor je napisal in narisal zgodbo o dečku, ki je igriv in vesel, vsak dan prihaja k drevesu, uživa njegova jabolka, se ziblje na njegovih vejah ... in zato se drevo počuti srečno. Odrasli mož pa je pridobitniški, od drevesa zahteva vedno več, drevo daje in daje, dokler ga postarani mož ne poseka in zgradi čoln, da bi ubežal zagrenjenosti od življenja. Ostane samo še štor, utrujeni starec lahko sede nanj in drevo je spet srečno. Črno-bela ilustracija je minimalistična risba, ki je že sama po sebi sporočilna, v kombinaciji z besedilom pa gradi originalno nežno zgodbo o dajanju in prejemanju, ki je prežeta tako z žalostjo in otožnostjo kot s sprejetjem in razumevanjem. Življenje je minljivo, toda živo bitje je srečnejše v dajanju in predajanju ... (TJ)

Silverstein, Shel: **Manjkajoči košček**.

Prev. Bojana Pavlič. Ilustr. Shel Silverstein. Ljubljana: Iskanja, 1995, 108 str.

| M | 3. stopnja | naslovniško odprta pripoved, slikanica problemska, verzi

Silverstein, Shel: **Manjkajoči košček sreča veliki O**.

Prev. Bojana Pavlič. Ilustr. Shel Silverstein. Ljubljana: Iskanja, 1997, 100 str.

| M | 3. stopnja | naslovniško odprta pripoved, slikanica problemska, verzi

Stevenson, Robin Hjordis: **Ne brez boja**.

Prev. Metka Osredkar. Dob pri Domžalah: Miš, 2009. (Iziberi), 118 str.

| M | 3. stopnja | o avtorjih, za jezikovno vzgojo

| fantje, homoseksualnost, mladostniki, samopodoba

Withers, Pam: **Do zadnjega diha**.

Prev. Carmen Lašič. Dob pri Domžalah: Miš, 2007. (Iziberi), 115 str.

| M | 3. stopnja | o avtorjih, za jezikovno vzgojo

| dekleta, mladostniki, morje, potapljanje, zaljubljenost

4. stopnja:

Goobie, Beth: **Punca, ki nekaj velja**.

Prev. Metka Osredkar. Dob pri Domžalah: Miš, 2011. (Iziberi), 107 str.

| M | 4. stopnja | [ODLIČNO]

| dekleta, družina, nasilje, samopodoba, strah

Pretrajljiva prvoosebna pripoved petnajstletne Sophie je poglobljen prikaz družinskega nasilja, ki je skrbno prikrito pred javnostjo v na videz urejeni, skorajda popolni družini. Bralcu se počasi odstira

zapletena problematika nasilja, njegovi vzvodi delovanja; odnosi med mučiteljem (oče), žrtvijo (hčerka) in možu popolnoma podrejeno in nemočno materjo, ki si zatiska oči pred resnico. Pisateljica je prepričljivo literarizirala ta družbeni problem, brez stereotipnosti, didaktičnosti, sentimentalnosti in patetičnosti, tako da presega nivo zgolj terapevtske knjige. Književne osebe so psihološko verjetne, prikazi njihovega čustvovanja, delovanja ter njihovih medsebojnih odnosov pa psihološko poglobljeni in pretanjeni. Pisateljičin slog je skoraj minimalističen, tokrat gre za bralno manj nezahtevno, toda odlično besedilo v domišljeno zasnovani zbirki Iziberi, ki je namenjena manj navdušenim bralcem v starejših najstniških letih. Kanadska avtorica Beth Goobie (1959) se je po študiju literature več let ukvarjala s psihično in spolno zlorabljenimi otroki, kar je tema tudi v treh drugih njenih romanih, prevedenih v slovenščino, ki so prav tako vsi izšli pri založbi Miš: Ranjena krila (2006), Loterija (2007) in Močnejša od besede (2007). (TJ in DLV)

Vidmar, Janja: **Brez.**

Dob pri Domžalah: Miš, 2011. (Iziberi), 184 str.

| M | 4. stopnja | [ZELO DOBRO], besedilo tudi dramatisirano, spremna beseda
| fantje, mladostniki, odraščanje, rojstni dan

PRIREDBE IN SKRAJŠAVE

LEPOSLOVNE KNJIGE (proza: ljudsko slovstvo, klasične pravljice, starejša avtorska besedila, tudi predelave v strip idr.)

Knjige v seznamu so razdeljenene na naslednje skupine:

B – primerno za otroke med 3. in 6. letom

1. stopnja – primerno za učence 1., 2. in 3. razredov OŠ

2. stopnja – primerno za učence 4., 5. in 6. razredov OŠ

3. stopnja – primerno za učence 7., 8. in 9. razredov OŠ

B– stopnja

Grafenauer, Niko: 2 naslova: **Kekec in Pehta, Kekec in Prisank** [slikopis in naloge za opismenjevanje].

Ilustr. Ajda Erznožnik. Bibl. predh. Josip Vandot. Bibl. predh. France Bevk. Spr. besedilo Eva

Grafenauer Korošec. Ljubljana: Grafenauer založba, 2012, 78 str.

| C | B- stopnja | didaktične vzpodbude, nova izdaja, ponatis, priredba, slikopis, velike tiskane črke
| fantje, gore, pogum

Kako je rusica pregnala grdinico: priredba slovenske ljudske basni iz Rezije.

Prir. Miha Zorec. Fotogr. Manca Zorec. Grosuplje: Knjigca, 2014, 64 str.

| C | B- stopnja | fotografije, ljudsko slovstvo, navodila za ustvarjanje, priredba, velike tiskane črke
| lutke, pošasti, živali v domišljiji

Lisica in polžek: priredba slovenske ljudske basni.

Prir. Miha Zorec. Fotogr. Manca Zorec. Grosuplje: Knjigca, 2014, 47 str.

| C | B- stopnja | basni, fotografije, ljudsko slovstvo, navodila za ustvarjanje, priredba, spremno besedilo, velike tiskane črke | lisice, lutke, modrost, polži, živali v domišljiji

Milčinski, Fran: **Laž in njen ženin.**

Ilustr. Ana Razpotnik. Ljubljana: Sanje, 2008, 2012. (Sanjska knjigica), 29 str.

| C | B- stopnja | pravljica klasična, priredba | laž

Zgodba o Laži in njenem ženinu Prilažiču je zgodba za vse čase in vse generacije. Tokrat jo je založba Sanje bralcem prinesla v kombinaciji s svežo sodobno in duhovito ilustracijo Ane Razpotnik Donati in se s to uspešno povezavo uvrstila med pet finalistk izbora za najlepšo slovensko slikanico 2009. Morda pod črto le pomislek, da bi pri pripravi knjige namesto tipografskim poudarkom, ki so moteči tako v vsebinskem kot v oblikovnem pogledu, lahko več pozornosti posvetili vprašanju, ali bi bilo morda smiselno (mlademu) bralcu razložiti kakšno besedo, ki je dandanes ne uporabljamo več prav pogosto. (MP)

Milčinski, Frane: **Zvezdica Zaspanka**.

Ilustr. Gorazd Vahen. Ljubljana: Sanje, 2012, 42 str.

| C | B- stopnja | [ZELO DOBRO], ponatis, priredba, velike tiskane črke
| ljubezen, noč, razbojniki, vrline, zvezde

Milčinski, Frane: **Zvezdica Zaspanka: skrajšana izdaja**.

Ilustr. Gorazd Vahen. Ljubljana: Sanje, 2004. (Sanjska knjigica), 44 str.

| C | B- stopnja | nova likovna obdelava, priredba, velike tiskane črke
| ljubezen, noč, razbojniki, vrline, zvezde

O pastirčku in debeli uši: slovenska ljudska pravljica.

Ilustr. Matjaž Schmidt. Zap. Matija Valjavec. Prir. Anja Štefan. Ljubljana: Slovenska knjiga, 2000. (Slovenske ljudske), 28 str.

| C | B- stopnja | ljudsko slovstvo, nova izdaja, nova likovna obdelava, priredba
| pastirji, Slovenija, uši, živali v domišljiji

Staman, Jasna Branka: **Premeteni pastir**. Ilustr. Anton Buzeti. Bibl. predh. Štefan Kühar. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2012. (Iz zibelke), 25 str.

| C | B- stopnja | [ZELO DOBRO], ljudsko izročilo, priredba
| pastirji, premetenost, Slovenija, Veržej

Theis, Angelika: **Kako je Ali Baba našel 40 razbojnikov**.

Prev. Alenka Razboršek. Ilustr. Marion Elitez. Tržič: Učila International, 2007, 28 str.

| C | B- stopnja | ljudsko slovstvo, prepognjeni listi, priredba
| Orient, razbojniki, števila

Znamenito razbojniško tolpo iz pravljic Tisoč in ena noč poznamo predvsem po tem, kako jo je ukani junak Ali Baba, mlada nemška avtorja pa sta ustvarila slikanico, ki pripoveduje o nastanku te tolpe. Medtem ko besedilo potrpežljivo sešteva tiste, ki jih Bal Landar, poglavar 40 razbojnikov, vabi v tolpo in tako večja dramaturško napetost zgodbe, pravo orientalsko zgodbo pripoveduje ilustracija: vse, tudi zgradbe, je v čarobnem gibanju kot trepetanje privida sredi puščave; dogodki se kopljejo v zlato in soncu; orientalska tržnica vzorcev je neusahljiv vrelec zgodb. V ilustracijo je odlično umeščen tudi tisk, ki za vse besedilo ohranja običajno klasično tipografijo, z različnimi postavitvami pa se kot vzorec vključi v tok dogajanja ilustracije. Slikanica, ki se konča na mestu, kjer se zgodba o Ali Babi šele prične, je odlična protiutež bleščavi poplavi kiča na to temo. (vz)

Tolstoj, Aleksej: **Repa velikanka**.

Prev. Jana Unuk. Ilustr. Niamh Sharkey. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1999. (Cicibanov vrtiljak), 40 str.

Dodatek: Zgoščanka

| C | B- stopnja | ljudsko slovstvo, priredba, tipografija različna
| babice, dedki, vrtovi, zelenjava, živali v domišljiji

Trije prašički: angleška ljudska pravljica.

Prev. Anja Štefan. Ilustr. Maša Kozjek. Prir. Anja Štefan. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2008, 2015. (Velike slikanice; Najlepše pravljice), 26 str.

| C | B- stopnja | ljudsko slovstvo, pravljica klasična, priredba
| dom, hiše, pujsi, volkovi, živali v domišljiji

Znano angleško ljudsko pravljico o treh prašičkih in volku, ki jo tudi na Slovenskem srečujemo v mnogo različicah, je tokrat »v besede odela« poznavalka ljudskega slovstva, pravljíčarka in samostojna literarna ustvarjalka Anja Štefan, »v barve« pa jo je »prelila« ilustratorica Maša Kozjek. Privlačna slikanica je tako po jezikovni kot po likovni plati poznavalsko in kakovostno usmerjena na slikaniško ciljno skupino. Besedilo je po eni strani bolj radikalno, po drugi pa manj pedagoško od mnogih različic in odpira razmislek o različnih pogledih na svet in življenje v njem. Slikanica je zaradi preproste strukture besedila dobra osnova za pripovedovanje, vsekakor pa je možnost (če ne kar izziv) za razmislek odraslim, ki jih zanima ljudska pravljica in njeno življenje danes; še posebej tistim, ki se sprašujejo o njeni vlogi in poslanstvu za današnje otroke in mlade. (MP)

Vandot, Josip: 3 naslovi: **Kekec in Bedanec, Kekec in Pehta, Kekec in Prisank.**

Ilustr. Zvonko Čoh. Prir. Andrej Rozman. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2000, 2011, 2015. (Zakladi otroštva), 31 str.

| C | B- stopnja | [ODLIČNO], knjiga je del nanizanke, nova izdaja, ponatis, priredba
| dečki, gore, pogum, prevare

Kekca, slovenskega literarnega junaka, je 1918 ustvaril Josip Vandot, njegove Kekčeve zgodbe so doživele številne priredbe in predelave, tudi filmske upodobitve idr. V pričujoči priredbi so besedila "akcijske" pustolovščine, ki se dogajajo v slovenskem visokogorju in izpostavljajo predvsem klenost, dobrovoljnost in velikodušnost glavnega junaka Kekca. Morda je še več dinamičnosti kot v samem besedilu najti v imenitnih ilustracijah Zvonka Čoha, ki so z zanimivimi perspektivami, velikimi totali, bližnjimi plani, detajli ter z izrazito filmskimi portreti pravo "filmsko branje."

1. stopnja

Aesopus: **Tako govorijo živali ...: Ezopove basni.**

Prev. Jana Osojnik. Ilustr. Ayano Imai. Ljubljana: Kres, 2013, 25 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], basni, nova izdaja, priredba, velike tiskane črke
| živali v domišljiji

Ezopove basni so temeljne zgodbe svetovne literarne zakladnice. Žal so besedilne priredbe teh slovitih besedil z izrazito vzgojnimi nauki, ki so večinoma pospremljene z otrokom vselej zanimivim ilustracijami, pogosto slabe, saj so vsebinsko nenatančno poenostavljene ali namerno samovoljno spremenjene ter obenem praviloma tudi likovno vsečne zgolj na prvo žogo, torej kičaste. Prav zato je kvalitetna izdaja te grške klasike toliko več vredna, saj otroke njihovi starosti primerno spozna s teksti, katerih poznavanje je del splošne izobrazbe, obenem pa s svojo slikovno dovršenostjo vzgaja tudi njihov estetski čut. Tokratna izdaja Ezopovih basni tem kriterijem ustreza. V njej je zbranih trinajst zgodb z različnimi živalmi, primerno prirejenih za najmlajše poslušalce in tudi za že samostojne bralce, ki jim je začetno branje olajšano z zapisom v verzalkah. Celostranske ilustracije so izjemno izčiščene, nazorne in ploskovite, hkrati pa vsebinsko bogate, domiselne in inovativne umetnije s številnimi dodatno povednimi vinjetnimi detajli. Posebnost te slikanice je njena oblikovna zasnova, ki jo odlikuje posrečena prečna postavitev, kot nalašč za prebiranje v družini, vrtcu, šoli ali v okviru drugega skupinskega branja, saj otrokom omogoča hkratno poglobljeno "poslušanje" tako besedilne kot tudi likovne govornice Ezopovih živali. (ZSV)

Babica pripoveduje: slovenske ljudske pripovedi.

Ilustr. Ančka Gošnik Godec. Spr. beseda Niko Grafenauer. Izbr. in ur. Kristina Brenk. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1996, 2006. 168 str.

| L | 1. stopnja | antologija, ljudsko izročilo, ljudsko slovstvo, nova izdaja, ponatis, priredba
| Slovenija

Bevk, France: **Peter Klepec.**

Ilustr. Marjan Manček. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1978, 1988. (Velike slikanice), 22 str.

| C | 1. stopnja | ljudsko izročilo, ljudsko slovstvo, priredba
| dečki, drugačnost, moč, nasilje, pastirji, Slovenija, vile

Finžgar, Fran Saleški: **Makalonca.**

Spr. beseda Eka Vogeltnik. Prir. Eka Vogeltnik. Fotogr. Žiga Koritnik. Dob pri Domžalah: Miš, 2012, 23 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], ljudsko izročilo, nova izdaja, nova likovna obdelava, ponatis, priredba, spremna beseda | ljubezen, prstani

Hoffmann, Ernst Theodor Amadeus: **Hrestač.**

Prev. Jože Stabej. Ilustr. Lisbeth Zwerger. Po svoje pov. Anthea Bell. Ljubljana: Slovenska knjiga, 1996, 26 str.

| C | 1. stopnja | o avtorjih, pravljica klasična, priredba | božič, darila, igrače, miši, prazniki

Kako je Pavliha kukca prodal.

Ilustr. Svjetlan Junaković. Zap. J. Č. Peščenikar. Avtorsko prir. Danica Š. Novosel. Ljubljana: Slovenska knjiga, 2002. (Slovenske ljudske), 30 str.

| C | 1. stopnja | ljudsko izročilo, ljudsko slovstvo, priredba
| matere, neumnost, Pavliha, Slovenija

Košuta, Miroslav: **Dvorec:** (po ruski pravljici).

Ilustr. Polona Lovšin. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. (Knjižnica Čebelica), 16 str.

| C | 1. stopnja | ljudsko slovstvo, pripoved v verzih, priredba, velike tiskane črke | živali v domišljiji

Kovačevič Beltram, Marjan: **Deseti brat, Hamlet, Drakula in drugi.**

Ilustr. Zvonko Čoh. Ljubljana: Mladika, 2011. (Stopinje), 51 str.

| 8 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], priredba, spremno besedilo, za jezikovno vzgojo | stalna rekla

Po treh knjigah v seriji znamenitih zgodb iz antične mitologije, biblije in post-antičnih zgodovinskih obdobij (Babilonski stolp, 2003, Odisejada, 2006, Jakobova lestev, 2009) se je v pričujoči knjigi uspešna ustvarjalna dvojica – avtor Marjan Kovačevič Beltram in ilustrator Zvonko Čoh – lotila predstavitev nekaterih osrednjih del iz svetovne in slovenske literature. Koncept bo otrokom pomagal razumeti stalna rekla, ki so se v jeziku ustalila prav na podlagi priljubljene literature, ki jim je znana tudi iz učnega programa. Če se bodo mladi zavedali, od kod izvirajo in kaj pomenijo različne prisposode, na primer "ta je pa pravi tartuffe" (pisano z malo), in jih v jeziku znali uporabljati, in če bo knjiga katerega med njimi spodbudila še k branju integralnih besedil, potem bo vsekakor dosegla svoj namen. V njej je vsakega po nekaj, iz obveznega branja, pa tudi prostočasnega. Predstavljeni sta namreč Shakespearovi tragediji Romeo in Julija ter Hamlet, pa Molierovi komediji Don Juan in Tartuffe, potem pa nekatera dela in njihovi junaki, ki so sicer nastali kot literatura za odrasle, pa so bili sčasoma uvrščeni celo v domača branja osnovnošolcev (Robinson Crusoe, Prigode Toma Sawyerja, Robin Hood idr.) in tudi nekatera osrednja dela iz popularne/žanrske literature (Frankenstein, Drakula, Sherlock Holmes idr.). Predstavljena so tudi tri slovenska dela, ki so uvrščena

v učni načrt osnovnošolcev: Samorastniki, Deseti brat in Ptički brez gnezda. Po istem konceptu so predstavljena tudi dela, kot so Ostržek, Peter Pan, Mali princ, Pika Nogavička idr. (TJ in IM)

Kraljič, Helena: **Aida, etiopska princesa.**

Ilustr. Martina Peluso. Spr. beseda Igor Saksida. Jezero: Morfem, 2014. (Opere; 1), 24 str.

| C | 1. stopnja | priredba, spremna beseda, spremno besedilo
| Egipt, faraoni, ljubezen, princeze, smrt, ujetništvo

Kraljič, Helena: **Madame Butterfly.**

Ilustr. Martina Peluso. Spr. beseda Igor Saksida. Jezero: Morfem, 2015. (Opere; 3), 30 str.

| C | 1. stopnja | [DOBRO], priredba, spremna beseda, spremno besedilo
| Japonska, ljubezen, prevare, smrt

Kurent. Ilustr. Matjaž Schmidt. Po ljudskih motivih prir. Liljana Klemenčič. Ljubljana: Slovenska knjiga, 2001. (Slovenske ljudske), 30 str.

| C | 1. stopnja | ljudsko izročilo, ljudsko slovstvo, miti, priredba
| bajeslovna bitja, mitologija, Slovenija

Lindgren, Astrid: **Pika.** 3 naslovi: Pika noče postati velika in drugi stripi, Pika poskrbi za vse in drugi stripi, Pika se vseli in drugi stripi.

Prev. Nada Grošelj. Ilustr. Ingrid Vang Nyman. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2014, 55 str.

| C | 1. stopnja | knjige so del nanizanke, priredba, spremna beseda
| domišljija, igra, moč, Pika Nogavička (literarna junakinja), pomoč, prijateljstvo, superjunaki, vragolije, zabava

Mamka Bršljanica: pravljice s celega sveta.

Prev. Kristina Brenk. Ilustr. Ančka Gošnik Godec. Spr. beseda Kristina Brenk. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1999, 2006. (Deteljica), 151 str.

| L | 1. stopnja | ljudsko slovstvo, ponatis, priredba

Milčinski, Fran: **Gospod in hruška.**

Ilustr. Suzi Bricelj. Ljubljana: Sanje, 2007. (Sanjska knjigica), 32 str.

| C | 1. stopnja | pravljica klasična, priredba | drevesa, hrana, lenoba

Naidoo, Beverley: **Kdo je kralj?: deset čudovitih afriških zgodb.**

Prev. Mateja Črv Sužnik, Miha Sužnik. Ilustr. Piet Grobler. Hlebce: Zala, 2015, 69 str.

| C | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], ljudsko slovstvo, priredba, spremna beseda, za začetno samostojno branje | Afrika, živali v domišljiji

Narodna pripovedka: prva objavljena ljudska pravljica iz Prekmurja.

Ilustr. Anton Buzeti. Prir. Saša Pergar. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2006. (JOZZ), 24 str.

| C | 1. stopnja | ljudsko slovstvo, nova izdaja, priredba | Prekmurje, Slovenija

Pergar, Saša: **Zbirka Iz zibelke**, več naslovov: **Butorajska koza, Čarobni mlinček ali zakaj je morska voda slana, Kako je nastalo Blejsko jezero, O petelinu Cekinu, Potoček pod Triglavom, Povodni mož v Krki, Vrabček in stari pes.**

Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc.

| C | 1. stopnja | [DOBRO], ljudsko izročilo, priredba, za uro pravljic

Praprotnik Zupančič, Lilijana: **1001 pravljica**.

Ilustr. Lilijana Praprotnik Zupančič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005, 2010. (Žlabudron), 28 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], ponatis, pravljica klasična, priredba, za uro pravljic
| medbesedilnost

Slikanica po petih letih – prvič je izšla leta 2005 – ostaja prepričljiva besedilna in likovna celota, ki tako otroku kot njegovemu vzgojitelju nudi vrsto igrivih bralnih izzivov in doživetij. Mlademu in odraslemu bralcu omogoča estetski užitek in ju spodbuja k ustvarjalnemu branju. Znana pravljíčna besedila so razdeljena na koščke, ki jih bralec kombinira po navodilih, izbranih po svoji presoji. Tako nastajajo nove pravljíčne situacije, ki presenečajo, se spogledujejo z znanimi pravljicami, predvsem pa ponujajo zadošćenje na besedilni, ilustratorski in oblikovalski ravni. Zares lahko nastane 1001 pravljica? Zagotovo, in še več, saj slikanica ne potrjuje bralca le kot poznavalca pravljíčnih besedil, ki ga tekst igrivo pritegne v tvorjenje novih pravljíčnih lepljenk po navodilih, ampak ga nenazadnje spodbuja tudi pri izmišljanju lastnih, čisto novih domišljijskih besedil. Lilijana Praprotnik Zupančič oziroma Lila Prap je umetnica, ki je za svoje mojstrske slikanice prejela že več slovenskih nagrad in mednarodnih priznanj. Povsem upravičeno sodi med najbolj priljubljene domače ustvarjalke in med zagotovo najbolj poznane sodobne slovenske ilustratorke v mednarodnem prostoru. (TJ)

Pravljice: Larousse za otroke.

Prev. Slavica Jesenovec Petrović, Borut Petrović Jesenovec. Ured. Laure Cambournac. Ured. Françoise de Guibert. Radovljica: Didakta, 2009, 235 str.

| C | 1. stopnja | pravljica klasična, priredba, za branje v nadaljevanjih, za začetno samostojno branje

Zbirka prinaša 10 znanih klasičnih pravljic, ki se bralcu na prvi pogled lahko zdijo priredbe. V resnici pa menda gre za prevode (toda iz francoščine) originalnih zapisov prevajalskega para Slavice Jesenovec Petrović in Boruta Petrović Jesenovec. Toda besedilo Sneguljčice bratov Grimm v njunem prevodu je tako vsekakor drugačno, kot smo jo vajeni v drugih izdajah v slovenščini. Nadalje so pravljice Pepelka, Trnjuljčica, Obuti maček, Palček, Rdeča kapica in Sinjebradec po zapisih Charlesa Perraulta (tu je prevod iz francoščine upravičen), ki jih v slovenščini morda bolje poznamo v zapisu bratov Grimm. Dve pravljici H. C. Andersena Grdi raček in Kraljična na zrnu graha pa beremo spet v novem prevodu, ki se vsekakor razlikuje od znanih prevodov Janka Modra, Franca Burgarja in Silvane Orel Kos. Za klasično ljudsko pravljico Trije prašički vsekakor ni treba ugibati, iz katere različice "originalnega" zapisa je prevedena. S te plati ta zbirka pravljic lahko strokovnjakom s področja mladinske književnosti zastavlja vrsto vprašanj: Ali so to priredbe? Kdaj so ljudske pravljice in avtorski zapisi ljudskih pravljic priredbe? Ali ne gre za neko vrsto "priredbe", če je danska pravljica v slovenščino prevedena iz francoščine, in podobno? Toda mlade bralce bodo na prvi pogled zagotovo pritegnile ilustracije šestih različnih ilustratorjev, ki jim je vsem skupno, da so barvno bogate, razgibane, predvsem pa duhovite in humorne, precej "drugačne", kot smo jih vajeni ob drugih izdajah teh znanih pravljic. Ob odličnih ilustracijah velja pohvaliti tudi dognano oblikovanje knjige. Zbirka pravljic je vredna pozornosti tako mladih kot odraslih bralcev, in je lahko imenitno družinsko branje. (TJ)

Staman, Jasna Branka: **Prevzetna drvarka:** (slovenska ljudska pripovedka).

Ilustr. Mojca Cerjak. Prir. Jasna Branka Staman. Prir. Saša Pergar. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2006. (Iz zibelke), 26 str.

| C | 1. stopnja | ljudsko slovstvo, nova izdaja, nova likovna obdelava, priredba
| pohlep, Pohorje, ribe, Slovenija, želje, živali v domišljiji

Valjavec, Matija: **Pastir.**

Ilustr. Marlenka Stupica. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1990, 2011. (Zakladi otroštva), 15 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], ponatis, pravljica klasična, priredba
| čarovnije, dobrot, pomoč, živali v domišljiji

Slovenski pesnik, pripovednik, jezikoslovec, zbiralec ljudskega slovstva in prevajalec, kot pravljicar znan pod imenom Kračmánov, je pripoved v verzih o dobrosrčnem pastirju prvič objavil v Slovenskem glasniku leta 1860 (vir: Matija Kračmanov Valjavec: Poezije. Slovenska matica, 1900). Kot slikanica je izšel leta 1944 z ilustracijami Ksenije Prunk, najbolj znana slikaniška izdaja pa je izšla leta 1958 z ilustracijami Marlenke Stupica, ki je zanje leta 1959 prejela Levstikovo nagrado. Pričujoča izdaja je ponatis izdaje iz leta 1978, vendar v manjšem formatu. Pesnitev je zgrajena po vzoru klasične pravljice, kjer dobro zmaga nad zlim in je pastirjeva nepreračunljiva dobrosrčnost na koncu kraljevsko nagrajena. Čeprav je svet pastirjev sodobnim otrokom po večini izkustveno tuj in je skupaj s prizori iz življenja plemičev zgolj domena pravljic, ostaja sočutje do trpinčenih živali in resnica, da lahko prav vsaka žival človeku pomaga, večno razumljiva in aktualna tema. (VZ)

Verne, Jules: **Potovanje okoli sveta v 80 dneh.**

Prev. Maja Brodschneider Kotnik. Ilustr. Franziska Harvey. Prir. Ursel Scheffler. Maribor: Hiša knjig, Založba KMŠ, 2013. (Knjigoljub), 59 str.

| C | 1. stopnja | [DOBRO], priredba, vprašanja o vsebini, za začetno samostojno branje
| potovanja, pustolovščine

Zmaj v Postojnski jami.

Ilustr. Marjan Manček. Prir. Silvo Fatur. Prir. Srečko Šajn. Postojna: samozaložba, 1991, 20 str.

| C | 1. stopnja | ljudsko slovstvo, priredba | jame, Postojnska jama, Slovenija, zmaji

Zverinice iz Rezije.

Ilustr. Ančka Gošnik Godec. Spr. beseda Milko Matičetov. Zbir. Milko Matičetov. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010, 2014. (Zlata ptica), 269 str. Dodatek: zgoščenska

| L | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], besedilo tudi v drugem jeziku, besedilo v narečju, ljudsko slovstvo, nova izdaja, spremna beseda, spremno besedilo, za branje v nadaljevanjih | Rezija

Zbirka rezijanskih pravljic je ponatis iz leta 1973. Prinaša šestdeset pravljicnih besedil, izmed katerih jih je devet obenem tudi v rezijanščini. Knjiga ima izčrpen predgovor dr. Milka Matičetova, ki je v tej izdaji delno dopolnjen (opombe, seznam strokovnih virov in izveček v italijanščini), tako da zbirka ni namenjena le družinskemu branju, pač pa tudi zahtevnejšim raziskovalnim bralcem. Etnolog dr. Milko Matičetov je rezijanske pravljice zbiral pol stoletja in jih skrbno prenesel v knjižni jezik, ki odseva sočno govorico in slogovno izbrušenost rezijanskih ljudskih pevcev in pravljicarjev. Pravljice je ilustrirala akademska slikarka Ančka Gošnik Godec, ki še posebej rada ilustrira ljudske pripovedi. Nekatero zgodbo iz knjige so že priredili za lutkovne odre, televizijo in radio, izhajale pa so tudi v slikanicah in revijah. Pričujoči ponatis je pospremljen z zgoščenko rezijanskih pravljic iz priljubljene serije Za 2 groša fantazije. (TJ)

Zwenger, Lisbeth; Čajkovski, Peter Iljič: **Labodje jezero.**

Prev. Jana Osojnik. Ilustr. Lisbeth Zwenger. Ljubljana: Kres, 2004, 27 str. Dodatek: Glasbena zgoščenska

| C | 1. stopnja | pravljica klasična, priredba | čarovniki, kraljeviči, kraljične, labodi, živali v domišljiji

2. stopnja

Afriške pripovedke.

Prev. Ana Marija Toman. Ilustr. Grégoire Vallancien. Ljubljana: OKA, 2006. (Pravljicni zemljevid sveta), 32 str.

| L | 2. stopnja | ljudsko slovstvo, priredba | Afrika

Ameriške pripovedke.

Prev. Dejan Brate. Ilustr. Pascal Goudet. Ljubljana: OKA, 2006. (Pravljicni zemljevid sveta), 32 str.

| L | 2. stopnja | ljudsko slovstvo, priredba | Amerika

Azijske pripovedke.

Prev. Ana Marija Toman. Ilustr. Marie de Mortillet. Ljubljana: OKA, 2006. (Pravljični zemljevid sveta), 32 str.

| L | 2. stopnja | ljudsko slovstvo, priredba | Azija

Berner, Rotraut Susanne: **Grimmove pravljice v stripu.**

Prev. Polonca Kovač. Bibl. predh. Jacob Grimm. Bibl. predh. Wilhelm Grimm. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009. (Velike slikanice), 51 str.

| P | 2. stopnja | pravljica klasična, priredba

Nemška ilustratorica je izbrala osem klasičnih pravljic bratov Grimm in jih prelila v strip oz. mestoma bolj v zgodbe v slikah. To so: Žabji kralj, Gospa Pehta, Palček, Motovilka, Jorinda in Joringel, Presrečni Anže, Janček Ježek in Rdeča kapica. Sodobnim otrokom jih je približala že s samim likovnim bogastvom, pa tudi z nekaterimi posodobitvami, toda ne toliko v besedilu kot v elementih ilustracije. Avtorica si je dovolila veliko manj lastnega ustvarjalnega prispevka in šaljivih pripomb v primerjavi s Slovenskimi pravljicami v stripu Matjaža Schmidta, ki so prav tako lani izšle pri isti založbi. Toda na vmesne prazne strani med pravljicami je prav izvirno nanizala ilustracije bralca pravljic, ki ga ne vidimo, ker je pogreznen v fotelj in obrnjen stran od nas, na vsaki ilustraciji pa vidimo vse več poslušalcev, radovedne živali prihajajo ... branje in pripovedovanje pravljic je namreč čarobno! Gre za korektne predstavitve znanih pravljic, ki jih bodo najbrž z veseljem brali ne le ljubitelji pravljic in stripa, ampak tudi začetni bralci, opogumljeni z malo besedila v velikih tiskanih črkah. Primerne so tudi za družinsko branje in za delo osnovnošolcem (najbrž drugega triletja), ki jih lahko primerjajo z integralnimi pravljичnimi besedili. (TJ)

Calcutt, David: **Robin Hood.**

Prev. Tamara Laganin. Ilustr. Grahame Baker Smith. Hoče: Skrivnost, 2015, 176 str.

| P | 2. stopnja | [DOBRO], priredba

| Anglija, gozdovi, lokostrelci, pogum, pomoč, pravičnost, pustolovščine, Robin Hood (literarni junak), srednji vek, vitezi, vrline

Crossley Holland, Kevin: **Beowulf.**

Prev. Marjan Strojan. Ilustr. Irena Majcen. Spr. beseda Boris A. Novak. Ljubljana: DZS, 1996, 34 str.

| P | 2. stopnja | ljudsko slovstvo, priredba | Danska, pustolovščine, srednji vek, Švedska, zgodovina

Homerus: **Odiseja.**

Prev. Anton Sovre. Prir. za mladino Anton Sovre. Ljubljana: Karantanija, 1997. (Lastovka), 205 str.

| P | 2. stopnja | ljudsko slovstvo, miti, priredba | antika, Grčija, mitologija

Inuitske pripovedke.

Prev. Dejan Brate. Ilustr. Delphine Bodet. Ljubljana: OKA, 2006. (Pravljični zemljevid sveta), 32 str.

| L | 2. stopnja | ljudsko slovstvo, priredba | Inuiti

Jurčič, Josip: **Jurij Kozjak: slovenski janičar:** povest iz petnajstega stoletja domače zgodovine.

Ilustr. Damijan Stepančič. Prir. Iztok Ilich. Dob pri Domžalah: Miš, 2014. (Prve prave), 64 str.

| P | 2. stopnja | didaktične vzpodbude, o avtorjih, priredba, projekt, spremna beseda

| Muljava, novi vek, Slovenija, Turki, zgodovina

Jurčič, Josip: **Kozlovska sodba v Višnji Gori.**

Ilustr. Santiago Martín. Ivančna Gorica, Višnja Gora: Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Območna izpostava, Turistično društvo, 2014, 28 str.

| P | 2. stopnja | priredba | koze, nesoglasja, neumnost

Komadina, Tanja: **Fino kolo: po zgodbi Manke Kremenšek Križman.**

Ilustr. Tanja Komadina. Spr. beseda Bojan Albahari. Bibl. predh. Manka Kremenšek Križman. Ljubljana: Forum, 2014. (Minimundus), 63 str.

| P | 2. stopnja | o avtorjih, priredba, spremna beseda

| begunci, Ljubljana, Mostar, prijateljstvo, priseljenci, tatvine, večkulturnost, vojne, želje

Kovačević Beltram, Marjan: **Babilonski stolp in druge zgodbe.**

Ilustr. Zvonko Čoh. Spr. beseda J. M.. Ljubljana: Mladika, 2003. (Stopinje), 68 str.

| 8 | 2. stopnja | legende, ljudsko izročilo, miti, poučno leposlovje, priredba, za branje v nadaljevanjih, za pogovore o knjigah | antika, biblija, Grčija, zgodovina

Kovačević Beltram, Marjan: **Odisejada in druge zgodbe.**

Ilustr. Zvonko Čoh. Spr. beseda Janez Mušič. Ljubljana: Mladika, 2006. (Stopinje), 60 str.

| 8 | 2. stopnja | legende, ljudsko izročilo, miti, poučno leposlovje, priredba, za branje v nadaljevanjih | antika, biblija, Grčija, zgodovina

Knjiga je nadaljevanje knjige Babilonski stolp in druge zgodbe, v katerem je zbranih 25 zgodb iz kulturne zakladnice zahodne civilizacije. Razvrščene so v tri sklope: zgodbe iz grške mitologije, svetopisemske zgodbe ter zgodbe o pomembnih zgodovinskih osebnostih in dogodkih. V njih avtor razlaga izvor in pomen znanih rekel in pojmov, s katerimi se srečujemo v vsakdanjem življenju. Pri tem gre za celostne razlage izrazov: vsak naslovni pojem je najprej predstavljen v obliki razlagalne zgodbe, iz katere je mogoče spoznati njegov izvor, nazadnje pa je zgoščeno predstavljen njegov današnji preneseni pomen. Posebna odlika knjige so ilustracije; vsaka izmed njih učinkuje impresivno, saj hkrati slikovito izpostavlja osrednji motiv spremljajoče zgodbe in obenem razodeva umetnikov tenkočuten odnos do nekaterih poglavitnih tem, ki vznemirjajo človeštvo od davnih časov do današnjih dni.

Kreitz, Isabel: **Pikica in Tonček.**

Prev. Maruša Mugerli Lavrenčič. Ilustr. Isabel Kreitz. Bibl. predh. Erich Kästner. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011, 100 str.

| P | 2. stopnja | [ODLIČNO], o avtorjih, priredba, strip | bogastvo, prijateljstvo, revščina

Pikica in Tonček sta še vedno ista, tista, ki sta glavna junaka romana Erika Kästnerja, vendar pa ju je Isabel Kreitz nekoliko predrugačila – iz romana je nastal strip. Zgodba se ni spremenila, gospodična Roženkrančeva ni kaj prida vzgojiteljica, Tonček je najboljši prijatelj, Krevljov Bine jo še vedno dobi po nosu, zlobni Vražji Robert pa po buči, je pa zgodba povedana drugače. Kot je pri stripu v navadi, povedo ilustracije več kot besede, težko pa bi bilo presoditi, kaj je boljše – roman ali strip? Zagotovo strip lahko pritegne tudi nekoliko mlajše ali oklevajoče bralce. Nezgredljive in seveda povsem namerne so podobnosti med temi ilustracijami in ilustracijami Walterja Trierja, ki krasijo vse Kästnerjeve originale ter tudi slovenske izdaje. Čeprav je bil Kästnerjev roman o kapitalističnem svetu objavljen že leta 1931, pa je obdelana problematika v današnji Sloveniji bolj aktualna kot kdajkoli. Zaposleni ali brezbrizni starši, ki jih bolj kot karkoli drugega zanimajo številke na bančnem računu ali modne revije, osamljeni otroci, prepuščeni varuškam ali cesti, brezposelnost, težko dostopno zdravstvo ter nasilje med mladimi so teme, ki jih spremljamo v našem vsakdanu, prav tako pa so pogoste v sodobni problemski literaturi. Odlika tako originala kot stripovske verzije je, da je kljub težki tematiki zgodba humorna in noče biti na prvo žogo vzgojna. Kvaliteta, ki umanjka mnogim naslednikom. (KS)

Lamb, Charles; Lamb, Mary: **Zgodbe po Shakespearu.**

Prev. Ivan Črnagoj, Irena Duša. Ilustr. Izar T. Lunaček. Spr. beseda Mojca Honzak. Bibl. predh. William Shakespeare. Spr. besedilo Mojca Honzak. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012. (Domače branje Knjiga pred nosom), 233 str.

| P | 2. stopnja | didaktične vzpodbude, nova izdaja, nova likovna obdelava, o avtorjih, ponatis, priredba, projekt, spremno besedilo

Miti in legende.

Prev. Dejan Brate. Ilustr. Isa Python. Ljubljana: OKA, 2006. (Pravljčni zemljevid sveta), 32 str.

| L | 2. stopnja | legende, ljudsko slovstvo, miti, priredba | antika, Grčija

Petiška, Eduard: **Stare grške bajke.**

Prev. Kristina Brenk. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2001, 2005, 2011, 2014. (Žepnice), 311 str.

| L | 2. stopnja | ljudsko slovstvo, miti, o avtorjih, ponatis, priredba | antika, Grčija, mitologija

Prežihov, Voranc: **Samorastniki.**

Prir. Iztok Ilich. Ilustriral Damijan Stepančič. Dob pri Domžalah : Miš, 2015. (Prve prave). 63 str.

| P | 2. stopnja | priredba

Prežihov Voranc (1893-1950 - "Samorastniki" - Prirejene izdaje)

Matere samohranilke - Koroška (Slovenija) - Družbene razmere - 19.st. - lahko branje

Schmidt, Matjaž: **Slovenske pravljice (in ena nemška) v stripu.**

Ilustr. Matjaž Schmidt. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009. (Velike slikanice), 63 str.

| P | 2. stopnja | ljudsko slovstvo, pravljica klasična, priredba

Schmidt je izbral, priredil in narisal sedemnajst slovenskih in eno nemško ljudsko pravljico in si za to upravičeno prislužil nagrado izvirna slovenska slikanica 2010. V vseh ozirih dovršeni knjigi ne manjkajo niti viri, ki radovednim lahko služijo kot iztočnice za nadaljnje branje, pravljice, vključene v izbor, pa sestojijo iz prebranih obratov, pisane palete človeških značajev, različnih etičnih poudarkov in ljudskih modrosti. Najsi knjigo beremo kot žlahten uvod v domače ljudsko izročilo ali kot razgiban razgled po njem, ni dvoma o tem, da ima vse nastavke za to, da bi lahko mlade bralce s sodobnim pristopom navdušila za "staro". Schmidt se ob primerjavi z viri namreč izkaže za izvirnega, domiselnega in duhovitega prirejevalca, ki v besedilih nevsiljivo meša prvine starega in novega (ob nekoliko bolj arhaičnih besedah in stavčnih strukturah naletimo na izjemno sodoben jezik). Avtor jeziku nasploh (zgodno!) posveča veliko pozornosti in z rabo oz. izmenjavo različnih jezikovnih registrov pogosto hitro in učinkovito "označi" junake, njihov družbeni status, značaj, hipno razpoloženje ipd. Dialogi so nasploh živahni in sočni, v njih vznika humorni ton pravljic, ki je prisoten tudi v risbi, predvsem v pozah, obraznih izrazih in kretnjah junakov ter v posrečenih motivih in podrobnostih. (GK)

Shakespeare, William: **Romeo in Julija.**

Prev. Metka Osredkar. Ilustr. Charly Cheung. Prir. Helen Street. Dob pri Domžalah: Miš, 2012. (Prve prave), 64 str.

| P | 2. stopnja | didaktične vzpodbude, o avtorjih, priredba, projekt, spremno besedilo

| družina, ljubezen, sovraštvo

Slovenska dežela v pripovedki in podobi.

Ilustr. France Kunaver. Spr. beseda Dušica Kunaver. Izbr. in za mladino prir. Dušica Kunaver. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1991, 344 str.

| L | 2. stopnja | legende, ljudsko izročilo, ljudsko slovstvo, miti, priredba

| bajeslovna bitja, etnografija, kulturna dediščina, Slovenija, zgodovina

Široko morje, beli breg: pravljice iz dežel Sredozemlja.

Prev. Klarisa Jovanović. Ilustr. Dušan Muc. Spr. beseda Marko Kravos. Prir. Klarisa Jovanović. [S. l.], Čedad: Revija Galeb, Zadruga Novi Matajur, 2008, 55 str.

| P | 2. stopnja | ljudsko slovstvo, priredba

Zbirko 17 pravljic, nabranih iz ljudskega izročila Grkov, Slovencev, Berberov, Hrvatov, Kalibov, Judov, Portugalcev, Bošnjakov, Tunizijcev in Italijanov, 10 narodov torej, ki živijo ob obalah Sredozemskega morja, je sestavila prevajalka, pevka, plesalka in zbirateljica ljudskega blaga Klarisa Jovanović, ki je pravljice tudi prevedla v slovenščino. Čeprav bo ljubiteljem pravljic katera od njih že znana iz kake druge prebrane različice, jih zbirka uglaši na nov, dovolj svež in jezikovno bogat način. Antično zapeljivost, čarobnost bližnjega Orienta, biblijsko premišljenost in istrsko trmo, ki skupaj z občo ljudsko modrostjo odmevajo skozi pripovedi izbranih pravljic, je v tenkočutnih ilustracijah Chagalovske pripovedne barvitosti upodobil Dušan Muc. (VZ)

Tavčar, Ivan: **Visoška kronika.**

Prir. Iztok Ilich. Ilustriral Damijan Stepančič. Dob pri Domžalah : Miš, 2015. (Prve prave). 121 str.

| P | 2. stopnja | priredba

Čarovnice - Pregarjanje - Slovenija - 17.st. - Škofja Loka - Zgodovina –lahko branje

Twain, Mark: **Huckleberry Finn.**

Prev. Metka Osredkar. Ilustr. Judith Hunt. Prir. Anna Kirwan. Dob pri Domžalah: Miš, 2012. (Prve prave), 64 str.

| P | 2. stopnja | didaktične vzpodbude, o avtorjih, priredba, projekt, spremno besedilo
| družine, fantje, pustolovščine

Twain, Mark: **Tom Sawyer.**

Prev. Metka Osredkar. Ilustr. Judith Hunt. Prir. Anna Kirwan. Dob pri Domžalah: Miš, 2013. (Prve prave), 64 str.

| P | 2. stopnja | didaktične vzpodbude, o avtorjih, priredba, projekt, spremno besedilo
| družine, fantje, pustolovščine

3. stopnja

Amalietti, Marjan: **Pika Nogavička. Ljubzenska zgodba.**

Ilustr. Marjan Amalietti. Bibliogr. predhodnik Astrid Lindgren. Ljubljana: Amalietti, 1990. (Circus maximus), 38 str.

| M | 3. stopnja | priredba, strip, velike tiskane črke | Pika Nogavička (literarna junakinja)

Gorenc, Boštjan: **sLOLvenski klasiki 1:** [zgodbe iz doline Netflorjanske].

Ilustr. Matej De Cecco, Ančka Gošnik Godec. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2015, 174 str.

| M | 3. stopnja | [ODLIČNO], humor, o avtorjih, priredba | književnost

Pojdi z menoj: s pesmijo po Sloveniji.²

Ilustr. Damijan Stepančič. Spr. beseda Dušica Kunaver, Mitja Gobec. Izbr. in prir. Blaž Pucihar. Ljubljana: Okaši, 2012, 53 str. Dodatek: zgoščenska

| M | 3. stopnja | [ODLIČNO], besedilo v narečju, ljudsko izročilo, slikanica +, spremna beseda, spremno besedilo | Slovenija

² Izdaja tudi v angleščini: Here we go round Slovenija: A journey of Song. Ljubljana: Okaši, 2012.

Zbirka predstavlja 18 slovenskih ljudskih pesmi iz različnih obrobni slovenskih pokrajin, to so: Bela krajina, Prekmurje, Porabje, Koroška, Rož, Rezija in Slovenska Istra. Po vsebini so zelo raznolike, odslkavajo pestrost slovenskega ljudskega izročila in so hkrati dokument časa (vojaške pesmi, pesmi o izseljenstvu, ljubezenske in plesne pesmi). Zapisi besedil v različnih slovenskih narečjih so delno poenostavljeni, da bi bili dostopni sodobnim bralcem in poslušalcem; za lažje razumevanje besedila so ponekod dodane tudi razlage narečnih besed. Poleg Uvodne besede Mitja Gobca sta še dve spremni besedi Dušice Kunaver, Povabilo na pot in O pesmih: vsako pesem razlaga strokovno in hkrati prisrčno, jo umešča v čas in tedanje življenje, pojasnjuje vsebino in sporočilo. Knjigi je priložena zgoščanka z vsemi pesmimi: dve sta avtorsko uglasbeni in ponarodeli (F. Venturini, Nocoj, pa, oh, nocoj in M. Vilhar, Po jezeru bliz Triglava), drugim je Blaž Pucihar izbral vokalno in instrumentalno zasedbo. Knjiga je pravzaprav slikanica in ilustracije Damijana Stepančiča so še en močan ustvarjalni prispevek: dvostranske ilustracije upodabljajo sporočilo pesmi, vsebujejo elemente pokrajine in časa ter so izvirno in čudovito potovanje po pokrajinah, od koder so izbrane pesmi. Knjiga v celoti, umetniško prepričljivo in strokovno podprto, predstavlja dragocen delček naše kulturne dediščine. Gre za zelo dognan »naslovniško odprt« projekt, ki je lahko v užitek vsakemu bralcu in poslušalcu, ne glede na starost. Izšla pa je tudi v angleški izdaji, ki bo dobrodošla tako slovenskim potomcem v svetu kot tujcem. (tj)

Sfar, Joann: ***Mali princ: stripovski album po knjigi Antoina de Saint-Exupéryja.***

Prev. Ivan Minatti. Ilustr. Joann Sfar, Brigitte Findakly. Bibl. predh. Antoine de Saint Exupéry. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011, 110 str.

| M | 3. stopnja | [ZELO DOBRO], priredba, strip | ljubezen, prijateljstvo, smisel, večni otrok, vrednote

4. stopnja

Cankar, Ivan Cankar: ***Hlapec Jernej in njegova pravica.***

Ilustriral Damijan Stepančič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2014. 152 str.

Cervantes Saavedra, Miguel de: ***Don Kihot: čudovite prigode Don Kihota, bistrumnega plemiča iz Manče.***

Prev. Severin Šali. Spr. beseda Urška Perenič. Ljubljana: Študentska založba, Delo, Intelego, 2007. (Domača branja), 222 str.

| M | 4. stopnja | priredba

| dobrota, stoletje, 17., vitezi, vrline, zvestoba

Flisar, Evald: ***Čarovnikov vajenec.***

Ilustr. Damijan Stepančič. Ljubljana : Vodnikova založba (DSKG), 2010. 240 str.

Hemingway, Ernest: ***Starec in morje.***

Prev. Srečko Fišer. Ilustriral Matej Stupica. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2011. 173 str.

Martel, Yann: ***Pijevo življenje:*** roman.

Prevedel Luka Senica. Ilustr. Tomislav Torjanec. Mladinska knjiga, 2009. 300 str.

Orwell, George: ***Živalska farma:*** pravljica.

Prev. Boris Grabnar. Ilustriral Peter Škerl. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2014. 133 str.

Rozman, Andrej: ***Živalska kmetija.***

Ilustr. Damijan Stepančič. Bibl. predh. George Orwell. Dob pri Domžalah: Miš, 2014, 80 str.

| M | 4. stopnja | [ODLIČNO], priredba, satira, za pogovore o knjigah
| družba (skupnost), kmetija, nasilje, politika, totalitarizem, upori, živali v domišljiji

Leta 2014 je pri Mladinski knjigi izšla z ilustracijami Petra Škerla opremljena Živalska farma, namenjena odraslim. Nato je v slovenski prostor stopila še stripovska izdaja, ki je nastala po gledališki uprizoritvi v Lutkovnem gledališču Ljubljana (dramatizacija Andreja Rozmana Roze), likovno življenje pa mu je vdihnil Damijan Stepančič. Knjižni strip je močan in eruptiven. Kljub priredbi zvesto sledi univerzalnemu sporočilu, ki ga je Orwell poslal v svet pred sedemdesetimi leti in je še vedno nadvse aktualno: belo in črno nista aksiomi; človek v svojem bistvu podlega mnogim skušnjavam, med njimi je oblast ena najmočnejših. Sporočilo torej, ki poziva mlade k razmisleku o temeljih družbe, k odgovornosti in aktivnosti. Stepančičev stripovski izraz v vseh možnih niansah (od humorja do najtemnejših tonov) nepopustljivo sledi temu sporočilu. Sama vizualizacija kot taka omogoča "filmski" vstop v srž večnostne zgodbe, s čimer podkrepi avtentično doživljanje bralca. Živalska kmetija, kot vrhunski spoj likovnega in besedilnega, je medgeneracijska knjiga, ki sodi na domačo knjižno polico in se kot življenjska spremljevalka vedno znova vrača v branje. V okviru nacionalnega projekta Rastem s knjigo! 2015/16 je bil strip izbran kot darilna knjiga za SŠ. (DLV, KP)

LEPOSLOVNE KNJIGE (dramatika)

1. stopnja

Sitar, Jelena: **Mali potepuh; Mojca Pokrajculja.**

Ilustr. Igor Cvetko. Bibl. predh. Wolfgang Amadeus Mozart. Bibl. predh. Jože Humer. Maribor: Aristej, 2013. (Lutkovni oder; 8), 68 str.

| C | 1. stopnja | [ODLIČNO], ljudsko slovstvo, navodila za ustvarjanje, note, o avtorjih, priredba, spremno besedilo

| dečki, dom, glasba, laž, matere, pohlep, potepuhi

Izvirno slovenskih in hkrati dobrih mladinskih dramskih besedil, ki bi hkrati ponujala tudi pripravo na uprizoritev, na slovenskem literarnem prizorišču ni ravno veliko, zato nikakor ne gre spregledati zbirke Lutkovni oder založbe Aristej iz Maribora. Avtorja, oba priznana in večkrat nagrajena lutkarja, sta obe izvorni besedili priredila in nadgradila za svoje lutkovno gledališče Zapik. Prva dramatizacija je nastala po "otročki" skladbi W. A. Mozarta in slovenskem besedilu Jožeta Humra", premierno je bila uprizorjena v gledališču Zapik leta 2006, v Mozartovem letu, dramska priredba znane koroške ljudske pravlјice Mojca Pokrajculja pa leta 2005. V prvem primeru gre za lutkovno igro, v drugem za lutkovni muzikal, ki so jima v knjižni izdaji dodane minimalistične ilustracije Igorja Cvetka. Domiselnima odrskima priredbama, ki se ne držita strogo svojega literarnega izvirnika (npr. Mojca Pokrajculja po krivem obtoženega zajčka vzame nazaj v svoj lonček), so na koncu knjige dodani zelo uporabni napotki za uprizorjanje šolskih, vrtčevskih ali družinskih lutkovnih ali dramskih predstav, ob poudarjeni vlogi glasbe in glasbenih instrumentov, z muziciranjem, s petjem, pa tudi z likovnim in lutkovnim ustvarjanjem. Ne nazadnje sta obe besedili prav tako primerni za glasno branje v razredu s porazdelitvijo vlog. (IM)

Slamnat bikec: gledališče v razredu.

Ilustr. Adriano Janežič. Spr. bes. Tatjana Kokalj. Nap. Tatjana Kokalj. Radovljica: Didakta, 2002, 56 str.

| C | 1. stopnja | ljudsko izročilo, ljudsko slovstvo, priredba | živali v domišljiji

Varvasovszky, László: **Bremenski mestni godci: zgodba, pravlјica, senčno gledališče.**

Prev. Slavo Šerc. Ilustr. László Varvasovszky. Spr. beseda Breda Varl. Maribor: Aristej, 2000. (Lutkovni oder; 1), 39 str.

| C | 1. stopnja | priredba | lutke, živali v domišljiji

2. stopnja

Flisar, Evald: ***Alica v nori deželi: ekološka farsa.***

Spr. beseda Peter Poterunkovič. Ljubljana: Sodobnost International, Vodnikova založba (DSKG), 2010. (Izbrana dela. Drame), 111 str.

| P | 2. stopnja | [ZELO DOBRO], parodija, priredba, spremna beseda
| ekologija, medbesedilnost, nonsens, potrošništvo

Gre za avtorjevo dramatizacijo njegovega proznega dela z naslovom *Alica v nori deželi* (Vodnikova založba (DSKG), 2008), ki je menda nastala zato, da bi prav to prozno besedilo predstavil širšemu krogu bralcev. To ni razumljivo, saj slovenski mladi bralci redkeje berejo dramatiko kot prozo in manj hodijo v gledališče kot berejo. Ta cilj bi farsa dosegla le, če bi bila predvajana na televiziji.

Dramatizacija je opravljena ustrezno, dosledno po proznem besedilu, ki vsebuje bogato zalogo dialogov. Skoraj preveč je dosledna, saj v primerjavi s prozo ne prinaša ničesar novega. V ekološki farski je torej samo to, kar je bilo že zapisano za prozno delo: »Z domišljijskimi elementi, ki Aličino noro deželo približujejo 'čudežni', se prepričljivo prepletajo sodobna ekološka problematika in vzorci iz politično-ekonomskega sveta. Predvsem z absurdnostjo in pretiranostjo tako avtor na komičen način podčrta nekatere najbolj pereče problematike sodobne družbe. (TB)« Spremna beseda Petra Poterunkoviča je sicer duhovita, toda vprašanje je, ali bo v tem zafrkljivem in ironičnem načinu razumljiva prav vsem (mladim) bralcem. (TJ)

Ingolič, Anton: ***Tajno društvo PGC: vesela igra v 13 slikah.***

Spr. beseda Dušan Moravec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1961. (Mladi oder; 27), 92 str.

| P | 2. stopnja | fotografije, priredba | družčine, šola

Kolarič, Jana; Levstik, Fran: ***Martin Krpan, z Vrha doma pa strašansko močan.***

Ilustr. Marijan Pečar. Ljubljana: Tuma, 2005. (Primadona), 128 str.

| P | 2. stopnja | priredba, priročnik

Kolarič, Jana: ***Ostržek in roparja. Ostržkove morske pustolovščine.***

Ilustr. Irena Urankar. Spr. beseda Jana Kolarič. Režijski knjigi Jana Kolarič. Ljubljana: Tuma, 2003. (Primadona), 256 str.

| P | 2. stopnja | priredba, priročnik

Makarovič, Svetlana: ***Smradek.***

Ilustr. Kristina Lažetič. Režijski knjigi Jana Kolarič. Ljubljana: Tuma, 2003. (Primadona), 120 str.

| P | 2. stopnja | priredba, priročnik

Rozman, Andrej Roza; Lindgren, Astrid: ***Pika.***

Ilustr. Kristina Krhin. Režijski knjigi Jana Kolarič. Ljubljana: Tuma, 2002. (Primadona), 204 str.

| P | 2. stopnja | priredba, priročnik

Štampe Žmavc, Bina: ***Mojca Pokrajculja.***

Ilustr. Kristina Krhin. Režijski knjigi Jana Kolarič. Ljubljana: Tuma, 2002. (Primadona), 112 str.

| P | 2. stopnja | priredba, priročnik

| živali v domišljiji

Viher, Tanja: ***Kakor napravi stari, je zmerom prav.***

Ilustr. Marijan Pečar. Ljubljana: Tuma, 2004. (Primadona), 116 str.

| P | 2. stopnja | priredba, priročnik